

การวิเคราะห์รายการแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์

นางสาวอรนุช สุดประเสริฐ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-213-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16451620

AN ANALYSIS OF GAME SHOWS AND QUIZ SHOWS IN TELEVISION

Miss Oranuj Sudprasert

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communication

Graduate School

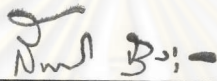
Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-213-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์รายการแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์
โดย นางสาวอรนุช สุดประเสริฐ
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกริกเกียรติ พันธุ์พิพัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาโทบัณฑิต

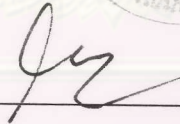

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ อุดสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกริกเกียรติ พันธุ์พิพัฒน์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุธี พลพงษ์)

อรนุช สุดประเสริฐ : การวิเคราะห์รายการแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์

(AN ANALYSIS OF GAME SHOWS AND QUIZ SHOWS IN TELEVISION)

อ.ที่ปรึกษา : ผศ. เกริกเกียรติ พันธุ์พิพัฒน์, 145 หน้า .

ISBN 974-632-213-3

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภท และ เนื้อหาของรายการแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์ รวมทั้งความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อรายการ โดยในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้มองภาพรวมของรายการแข่งขันชิงรางวัลในปัจจุบัน จำนวนทั้งสิ้น 23 รายการ แล้วจึงวิเคราะห์ในรายละเอียดเฉพาะ รายการเกมโชว์ และรายการแข่งขันตอบปัญหา จำนวน 8 รายการ ที่ออกอากาศระหว่างเดือนกันยายน - เดือนธันวาคม 2537 ทางสถานีโทรทัศน์ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร 4 สถานี

ผลการวิจัยพบว่า รายการแข่งขันชิงรางวัลสามารถแบ่งได้ 3 ประเภท คือ รายการประเภทที่เน้นสาระ ความรู้เป็นหลัก, รายการประเภทที่เน้นความบันเทิงเป็นหลัก และรายการประเภทที่เน้นทั้งสาระ ความรู้ และความบันเทิง และจากการใช้เครื่องมือแบบสอบถามสำรวจทัศนคติของผู้ชม 100 คน นั้นพบว่า ผู้ชมนิยมชมรายการแข่งขันชิงรางวัล คละกันไปทั้ง 3 ประเภท แต่ส่วนใหญ่ก็มีความต้องการที่จะชมรายการแข่งขันชิงรางวัลประเภทที่เน้นทั้งสาระ ความรู้ และความบันเทิง ผสมผสานอยู่ในรายการเดียวกันเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังพบว่ารายการแข่งขันชิงรางวัลในปัจจุบันนั้น สะท้อนให้เห็นค่านิยมของสังคมไทย ทั้งด้านลบ และด้านบวก แต่ลักษณะของค่านิยมด้านลบจะปรากฏอย่างเด่นชัด มากกว่าค่านิยมด้านบวก

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิติกร อ.อรนุช สุดประเสริฐ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

C650244 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEYWORD: GAME SHOW / QUIZ SHOW / GAME SHOWS AND QUIZ SHOWS

ORANUJ SUDPRASERT : AN ANALYSIS OF GAME SHOWS AND QUIZ SHOWS IN
TELEVISION. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. GRIRGGIAT PANPIPUTT.
145 pp. ISBN 974-632-213-3

This research aims to study the types and the contents of television game shows and quiz shows as well as the audience's opinion on them. Initially the researcher looks at all current twenty three such programs in general. Subsequently, eight game shows and quiz shows broadcast from four television stations in Bangkok between September and December, 1994, are analyzed in depth.

The findings show that the television game shows and quiz shows can be categorized into three types : knowledge - oriented programs, entertainment - oriented programs and programs that put equal emphasis on both knowledge and entertainment. The questionnaires surveying general attitudes among one hundred respondents further show that the audience likes to watch all types of game shows and quiz shows. Nevertheless, the majority still wants to see more programs that have good balance of knowledge and entertainment. Moreover the current game shows and quiz shows evidently reflect both negative as well as positive social values, with the negative being more pronounced.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน

สาขาวิชา..... การสื่อสารมวลชน

ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิติ..... อรุณ สดประเสริฐ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์รายการแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์” ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกริกเกียรติ พันธุ์พิพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในการทำวิจัย และให้ความช่วยเหลือในทุกด้านเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ควบคุมและตรวจสอบคุณภาพในการวิจัย เพื่อให้งานวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธี พลพงษ์ ที่ได้ให้คำแนะนำแก้ไข เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์จ่านงค์ รังสิกุล ที่กรุณาให้สัมภาษณ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้ทราบข้อมูล และเห็นภาพของรายการแข่งขันชิงรางวัลในอดีตได้อย่างชัดเจน ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ สมาชิกทุกๆ คนในครอบครัว “สุดประเสริฐ” ของผู้วิจัยเป็นอย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณธีระ สุดประเสริฐ และ คุณสำเร็จ สุดประเสริฐ คุณปู่ - คุณย่าของผู้วิจัย ซึ่งได้ให้ทุนสนับสนุนการศึกษา และให้กำลังใจมาโดยตลอด และขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกๆ คนของผู้วิจัยที่ได้ให้กำลังใจ และความช่วยเหลือตลอดมา และท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณตัวเองที่มีความพยายาม มานะบากบั่น และอดทน ต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ มากมาย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงมาได้ในที่สุด

อรนุช สุดประเสริฐ

29 เมษายน 2538

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ม
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ

บทที่

1. บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาการนำวิจัย	5
วัตถุประสงค์การนำวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2. ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเรื่องภูมิหลังและวิวัฒนาการรายการแข่งขันชิงรางวัล ของประเทศสหรัฐอเมริกา	9
แนวคิดเรื่ององค์ประกอบด้านประเภท และเนื้อหาของรายการแข่งขันชิงรางวัล	14
แนวคิดเรื่องค่านิยมไทย	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
3. ระเบียบวิธีวิจัย	29
แหล่งข้อมูล	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
การนำเสนอข้อมูล	35
4. ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล	36
ภาพรวมของรายการแข่งขันชิงรางวัลในปัจจุบัน	36
การจำแนกประเภท และเนื้อหาของรายการแข่งขันชิงรางวัล	40
โครงสร้างของรายการแข่งขันชิงรางวัล	42
- รายการดวงกัปดาห์	42
- รายการเวทีทอง	46
- รายการคู่รัก	49
- รายการลุ้นข้ามโลก	53
- รายการที่นี้มีทอง	56
- รายการกาลิเลโอเกม	59
- รายการ 180 ไอคิว	64
- รายการการบินไทยไขจักรวาล	69
รายการแข่งขันชิงรางวัลประเภทที่เน้นสาระ ความรู้เป็นหลัก	73
- วัตถุประสงค์เบื้องต้นในการผลิตรายการ	73
- เนื้อหาของรายการ	74
- ลักษณะวิธีการเล่น การใช้ความสามารถในการแข่งขัน	75
- จุดขาย หรือจุดดึงดูดความสนใจของรายการ	77
รายการแข่งขันชิงรางวัลประเภทที่เน้นความบันเทิงเป็นหลัก	79
- วัตถุประสงค์เบื้องต้นในการผลิตรายการ	79
- เนื้อหาของรายการ	80
- ลักษณะวิธีการเล่น การใช้ความสามารถในการแข่งขัน	82
- จุดขาย หรือจุดดึงดูดความสนใจของรายการ	83
รายการแข่งขันชิงรางวัลประเภทที่เน้นทั้งสาระ ความรู้ และความบันเทิง	87
- วัตถุประสงค์เบื้องต้นในการผลิตรายการ	87
- เนื้อหาของรายการ	88
- ลักษณะวิธีการเล่น การใช้ความสามารถในการแข่งขัน	91

- จุดขาย หรือจุดดึงดูดความสนใจของรายการ	91
5. ผลการศึกษาเรื่อง ค่านิยมของสังคมไทยที่สะท้อนผ่านรายการแข่งขันชิงรางวัล ตลอดจนความเหมาะสมในการนำเสนอรายการแข่งขันชิงรางวัลในปัจจุบัน	96
ข้อมูลทั่วไป และพฤติกรรมชมรายการแข่งขันชิงรางวัลของผู้ชม	96
ค่านิยมของสังคมไทยที่สะท้อนผ่านรายการแข่งขันชิงรางวัล	101
- ค่านิยมด้านบวก	102
- ค่านิยมด้านลบ	107
ความเหมาะสมในการนำเสนอรายการแข่งขันชิงรางวัลในปัจจุบัน	114
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	127
ข้อเสนอแนะทางการวิจัยในอนาคต	134
รายการอ้างอิง	136
ภาคผนวก	138
ประวัติผู้เขียน	145

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงการจัดกลุ่มรายการแข่งขันชิงรางวัล ตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย	32
ตารางที่ 2 แสดงภาพรวมของรายการแข่งขันชิงรางวัลในปัจจุบัน	37
ตารางที่ 3 แสดงโครงสร้างรายการดวงกับดาว	42
ตารางที่ 4 แสดงโครงสร้างรายการเวทีทอง	47
ตารางที่ 5 แสดงโครงสร้างรายการคู่รัก	50
ตารางที่ 6 แสดงโครงสร้างรายการลุ้นข้ามโลก	53
ตารางที่ 7 แสดงโครงสร้างรายการที่มีมือทอง	57
ตารางที่ 8 แสดงโครงสร้างรายการกาลิเลโอเกม	60
ตารางที่ 9 แสดงโครงสร้างรายการ 180 ไอศวิ	65
ตารางที่ 10 แสดงโครงสร้างรายการการบินไทยไซจักรวาล	69
ตารางที่ 11 แสดงการจำแนกประเภทของรายการแข่งขันชิงรางวัล	72
ตารางที่ 12 แสดงวัตถุประสงค์ของรายการแข่งขันชิงรางวัล ประเภทเน้นสาระ ความรู้เป็นหลัก	73
ตารางที่ 13 แสดงการจำแนกเนื้อหาของรายการแข่งขันชิงรางวัล ประเภทที่เน้นสาระ ความรู้เป็นหลัก	75
ตารางที่ 14 แสดงการจำแนกลักษณะวิธีการเล่น การใช้ความสามารถในการแข่งขัน ของรายการแข่งขันชิงรางวัลประเภทที่เน้นสาระ ความรู้เป็นหลัก	76
ตารางที่ 15 แสดงการจำแนกจุดขาย หรือจุดดึงดูดความสนใจ ของรายการแข่งขันชิงรางวัลประเภทที่เน้นสาระ ความรู้เป็นหลัก	77
ตารางที่ 16 แสดงการจำแนกเนื้อหาของรายการแข่งขันชิงรางวัล ประเภทที่เน้นความบันเทิงเป็นหลัก	80
ตารางที่ 17 แสดงการจำแนกลักษณะวิธีการเล่น การใช้ความสามารถ ในการแข่งขันของรายการแข่งขันชิงรางวัลประเภทที่เน้นความบันเทิงเป็นหลัก	82
ตารางที่ 18 แสดงการจำแนกจุดขาย หรือจุดดึงดูดความสนใจ ของรายการแข่งขันชิงรางวัลประเภทที่เน้นความบันเทิงเป็นหลัก	84
ตารางที่ 19 แสดงการเปรียบเทียบเนื้อหาระหว่างรายการแข่งขันชิงรางวัล ประเภทที่เน้นความบันเทิงเป็นหลัก และรายการแข่งขันชิงรางวัลประเภท ที่เน้นทั้งสาระความรู้และความบันเทิง	89

ตารางที่ 20	แสดงการเปรียบเทียบการใช้จุดขาย หรือจุดดึงดูดความสนใจ ระหว่างรายการแข่งขันชิงรางวัลประเภทที่เน้นความบันเทิงเป็นหลัก กับรายการแข่งขันชิงรางวัลประเภทที่เน้นทั้งสาระ ความรู้ และความบันเทิง	93
ตารางที่ 21	แสดงการจำแนกประชากรตามเหตุผลในการชมรายการแข่งขันชิงรางวัล	98
ตารางที่ 22	แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ชมในการชมที่มีต่อค่านิยมด้านบวก ที่สะท้อนผ่านรายการแข่งขันชิงรางวัล	102
ตารางที่ 23	แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อค่านิยม การรักอิสระ เสรีภาพ ในการแสดงออก ซึ่งจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ชม	105
ตารางที่ 24	แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อค่านิยมด้านลบที่สะท้อน ผ่านรายการแข่งขันชิงรางวัล	108
ตารางที่ 25	แสดงการจำแนกความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อความเหมาะสม ในการนำเสนอรายการแข่งขันชิงรางวัล	115
ตารางที่ 26	แสดงการจำแนกความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อความเหมาะสม ในด้านประเภทของรายการแข่งขันชิงรางวัล	117
ตารางที่ 27	แสดงการจำแนกความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อความเหมาะสม ในด้านบุคคลผู้ร่วมรายการ	119
ตารางที่ 28	แสดงการจำแนกความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อความเหมาะสม ในด้านเกมการแข่งขันของรายการแข่งขันชิงรางวัล	120
ตารางที่ 29	แสดงการจำแนกความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อความเหมาะสม ในด้านของรางวัลของรายการแข่งขันชิงรางวัล	122
ตารางที่ 30	แสดงการจำแนกความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อความเหมาะสม ในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากรายการแข่งขันชิงรางวัล	123

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แสดงเกณฑ์การจำแนกเนื้อหาของรายการแข่งขันชิงรางวัล	23
แผนภูมิที่ 2 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์รายการแข่งขันชิงรางวัล	39
แผนภูมิที่ 3 แสดงสัดส่วนเนื้อหาของรายการแข่งขันชิงรางวัล ประเภทที่เน้นทั้งสาระความรู้และความบันเทิง	90

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย